

תורה ממרום- פרשת יתרו

תורה מסיני

מאת : עזרא מרום

בס"ד

בפרשתנו אנו קוראים על מתן תורה ומעמד הר סיני. שגור בפינו הביטוי: "משה נתן תורה מסיני." על כך שואל הרבי מלובביץ' 2 שאלות: 1. מדוע אנו אומרים משה נתן תורה, הרי התורה היא תורת ד'. 2. התורה ניתנה במקום נמוך כדי להדגיש שהקב"ה אוהב את הענוה והשיפלות. לאור זה נשאל מדוע לצורך מתן התורה נבחר הר, נמוך ככל שיהיה, היה צריך להיבחר מישור או עמק? . התשובה לכך מלמדת על ההתנהגות הרצויה מהיהודי שצריך לאמץ 2 תכונות מנוגדות : מצד אחד מידת הענוה והשיפלות בבחינת " ונפשי כעפר לכל תהיה" וזה מתבטא במשה רבנו עליו נאמר: "והאיש משה ענו מכל האדם". מאידך היהודי צריך להיות גאה ביהדותו כמו הר גבוה מול כל המלעגים והמתנגדים. 2 תכונות מנוגדות מתבטאות גם במעמד הר סיני. לפני מתן תורה היה רעש גדול : " ויהי קולות וברקים וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה" ואילו במעמד הר-סיני שררו שקט ודממה כפי שמעיד המדרש: " אמר רבי יוחנן כשנתן הקב"ה את התורה ציפור לא צייץ, עוף לא פרח, שור לא געה, הבריות לא דיברו והעולם שותק ומחריש". התורה ניתנה בקול דממה דקה כי לא ברעש ד' וגם : " כי לא בכוחי כי אם ברוחי אמר ד' " ואם כן לכאורה תמוה הפסוק בתהילים קכ"ג : " ברוך הגבר אשר יבטח בד' " שממנו משתמע שהקב"ה חפץ בגבר, בגבורה הפיזית. מסתבר שיש משמעות שונה למילה "גבר". גבר בראשי תיבות= גמילות חסדים, בישנות, יחמנות. 3 תכונות אלה מסמלים את העם היהודי כמאמר הגמרא ביבמות ע"ט: " שלשה סימנים באומה זו בישנים, רחמנים, גומלי חסדים." בניגוד לתכונת הבישנות והרחמנות אנו מוצאים תכונה הפוכה אצל עם ישראל כמאמר הגמרא ביצה כ"ה: " שלשה עזים הם, עז שבאומות ישראל, עז בחיות הכלב, עז בבהמה העז". עזותו של הכלב מתבטאת בכך שהוא חצוף ואם זורקים עליו אבן הוא תופס אותה בפיו ורץ חזרה אל הזורק. עז שבבהמה העז בגלל שהוא מטפס על העצים ואוכל את העלים הגבוהים תוך כדי עמידה על 2 רגליו כדי להקנות לעצמו גובה. עז שבאומות ישראל בגלל שכאשר הוא נופל הוא קם שנאמר בתפילת חנה: " כי נפלתי קמתי ". 2 תכונות מנוגדות אלה של הבישנות והרחמנות מול העזות דומות למה שהזכרנו קודם על משה וסיני: בעניינים גשמיים תהיה גומל חסד, בישן ורחמן אך ברוחניות תעמוד בגאווה ותקיפות על עקרונותיך והשקפתך הדתית. רעין זה מתבטא גם בדברי יהודה בן תימא בפרקי אבות: " הוי עז כנמר וקל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי". מצד אחד עזות, עז כנמר גיבור וחזק המתנפל על טרפו באכזריות, אך מאידך קל כנשר שתהיה לו מידת הרחמנות כמו שהנשר מרחם על בניו " כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף". שוב אנו רואים גם כאן 2 תכונות מנוגדות. רעיון דומה מתבטא בדברי רבי נחמן מנדל מקוצק שליחודי צריכים להיות שתי תכונות מנוגדות: מצד אחד "ונפשי כעפר לכל תהיה" אך מצד שני " בשבילי נברא העולם !".

רעיון זה מתקשר גם לט"ו בשבט והשוואת האדם לעץ שנאמר : " כי האדם עץ השדה" בניגוד לעץ שיכול להיות רק באחד משני מצבים : או רך או קשה הרי ביהודי יכולות וצריכות להתקיים 2 תכונות מנוגדות אלה של רכות וקשיות בבחינת " רך כקנה וקשה כארז". תכונה זאת, למשל, נמצאת אצל דוד המלך כפי שמעידה עליו הגמרא במועד קטן ט"ז: " אלה שמות הגיבורים אשר לדוד... ראש השלישים הוא עדינו העציוני ". רבי אבהו מפרט בגמרא שם את גבורתו של דוד שהיה מפיל 800 חללים בבת אחת, מבאר כל שם מגיבורי דוד. בקשר לעדינו העציוני מבאר רבי אבהו שהיו בו 2 תכונות הפוכות ומנוגדות: עדינו=כשהיה עוסק בתורה היה מעדן את עצמו כתולעת. העציוני= בשעה שהיה יוצא למלחמה היה קשה כעץ היה זורק חץ והורג 800 חללים בבת אחת והיה נאנח על 200 חללים נוספים שחסרו לו כדי לקיים את הכתוב : איכה ירדוף אחד אלף". יצאה בת קול ואמרה שבגלל חטאו באוריה החיתי לא זכה לקיום ההבטחה הנ"ל בשלימותה.

הזכרנו את הפסוק : " כי האדם עץ השדה" . הרבה תכונות משותפות יש לאדם ולעץ ולא נעסוק בהן במסגרת זו. נזכיר רק 2 מהן. בשם שהעץ זקוק לחיותו למים כך היהודי זקוק לתורה המשולה למים ומחיה אותו. תכונה משותפת לעץ ולאדם: העץ זקוק לשורשים כדי לחיות כך היהודי צריך מחובר לשורשים, למסורת האבות ולתורה עליה נאמר: "עץ חיים היא למחזיקים בה".

יהי רצון שנזכה לעסוק בתורה לשמה ויתקיים בנו הפסוק מתהילים פרק א : והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר מריון יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח !.